

ROBIN HOBB

Narrin matka

LORDI KULTAINEN 1

Suomentanut Sauli Santikko

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.
Text and data mining prohibited.

Englanninkielinen alkuteos The Fool's Errand, Tawny Man 1

Copyright © 2002 by Robin Hobb

Published by agreement with Ralph M. Vicinanza Ltd., New York and
Licht & Burr Literary Agency, Denmark

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2003

Kustannusosakeyhtiö Otava

Uudenmaankatu 10, 00120 Helsinki

tuoteturvallisuus@otava.fi

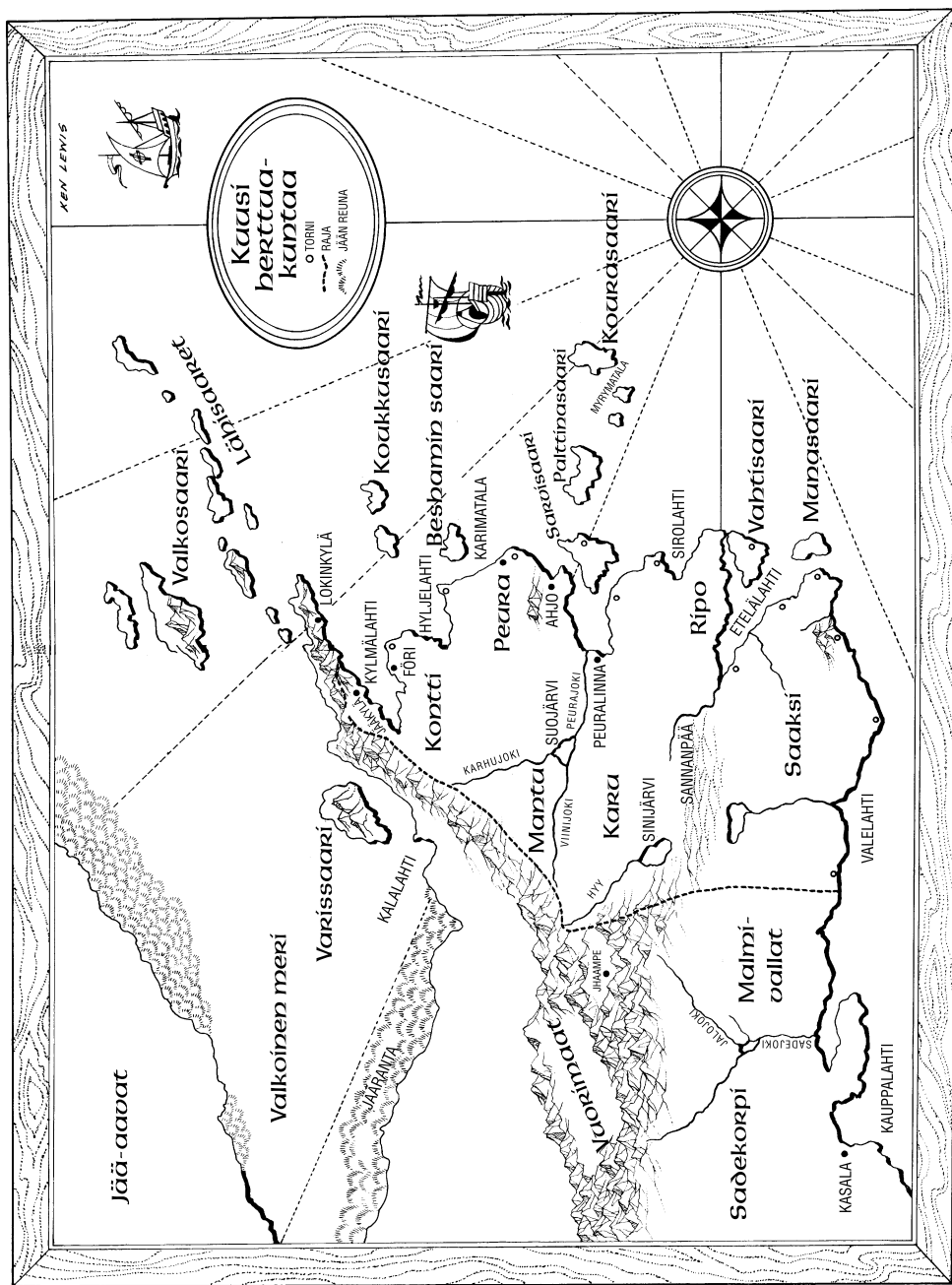
Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-55014-3

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2026

Ruthille ja hänen viirukissoilleen, Alexanderille ja Crusadesille

Yksi

CHADE TUHOTÄHTI

Onko aika pyörivä pyörä vai sen jättämä jälki?

KELSTARIN ARVOITUS

Oli sateinen loppukevään päivä, kun hän saapui kynnykselleni koko maailma tuomisinaan. Sinä vuonna täytin kolmekymmentäviisi. Kaksikymmentäkesäisenä olisin pitänyt ikäistäni miestä lähes vanhuudenhöperönä ukkona. Nyt se ei ollut minusta ikä eikä mikään vaan hetki nuoruuden ja vanhuuden välissä. En saanut enää sortua nuoruuden hillittömyyksiin mutta en silti voinut vielä ruveta vanhuuden oikkuihinkaan. Monin tavoin en enää ollut varma, mitä itsestäni ajattelin. Joskus minusta tuntui, että elämäni hälveni takanani tyhjiin kuin jäljet sateessa. Ellei sitten ollut niin, että olin aina ollut omis- sa oloissani viihtyvä mies, joka eli yksitoikkoista elämäänsä mökissä metsän ja rannan välissä.

Makoilin vuoteessa pitkään sinä aamuna. Kuuntelin pieniä ääniä, jotka usein jotenkin rauhoittivat minua. Susi hengitti taiseisesti hiljaa räätisevän takkatulen ääressä. Kurotin sitä kohden vaistotaikuudellani. Silitin varovasti sen unisia ajatuksia. Se näki unta susilaumasta, jonka mukana se juoksi loivia lumen peittämiä kukkuloita. Yönsilmälle se oli hiljaisen kylmä uni täynnä juoksun hurmaa. Irtaannuin lempeästi ja jätin sen omaan rauhaansa.

Pienen ikkunani takana takaisin palanneet muuttolinnut lauloivat uhitellen toisilleen. Ilmassa kävi kevyt vire. Se rap-sautti aika ajoin puiden oksia niin, että nurmelle pirskahti viimeöisen sateen raikkaita pisaroita. Puita oli neljä, rauduskoivu-ja. Ne eivät olleet olleet juuri vitsaa isompia, kun olin ne istut-tanut. Nyt niiden vehreä siimes loi miellyttävän varjon makuu-huoneeni ikkunaan. Suljin silmäni ja melkein tunsin niiden va-lonväikkeen kosketuksen silmäluomillani. En nousisi vielä, en aivan vielä.

Edellisyö oli ollut vaikea ja olin saanut kohdata sen yksin. Poikani Onni oli lähtenyt hurvittelu-reissulle Kiurun kanssa melkein kolme viikkoa sitten eikä ollut vielä palannut. En voi-nut syyttää poikaa. Hiljainen erakkoelämäni oli alkanut painaa hänen nuoria hartioitaan. Kiurun laulajan taidolla eloon loih-ditut tarinat Peuralinnasta olivat olleet niin värikkäitä, että poi-ka ei ollut voinut niitä vastustaa. Joten olin vastahakoisesti an-tanut Kiurun viedä hänet mukanaan Peuralinnaan pitämään pientä lomaa, niin että poika näkisi kaupungin kevätjuhlat, sai-si syödä karrissiemenin koristeltuja kakkusia ja katsella nuk-ke-esityksiä, ehkä suukotella jotakuta neitoakin. Onnissa oli jo sen verran miestä, että lämmin ruoka ja vuode eivät enää yk-sin riittäneet. Olin tuuminut itsekseni, että hän saisi kohta läh-teä maailmalle, hakeutua ehkä puusepän oppipojaksi. Hänellä näytti olevan lahjoja alalle. Mitä pikemmin hän aloittaisi am-matin harjoittelun, sitä paremmin hän sen oppisi. Mutta en ol-lut vielä aivan valmis siihen, että antaisin hänen lähteä. Saisin kuitenkin nauttia kuukauden verran rauhasta ja hiljaisuudesta, opettelin taas tekemään asiat itse. Yönsilmällä ja minulla oli toisistamme seuraa. Viihdyimme vallan hyvin keskenämme.

Vaan oitis heidän lähdettyään mökki tuntui turhankin hil-jaiselta. Pojan lähtöintoilu oli tuonut kirkkaasti mieleen, kuin-ka tärkeiltä kevätjuhlat ja kaikki muu sellainen olivat aikoinaan tuntuneet. Nukke-esitykset, karrissiemenillä maustetut kakku-

set ja suukoteltavat tyttöset toivat mieleen eloisia muistoja, joiden luulin jo aikojen sitten unhottuneen. Ehkä juuri nuo muistot nostattivat todentuntuiset, mukaansatempaavat unet. Kahdesti olin herännyt hikisenä ja vapisevana, lihakset kireinä. Oli vierinyt monta vuotta vailla tällaista levottomuutta, mutta viimeisten neljän vuoden aikana vanhat pakkomielteet olivat palanneet. Viime aikoina rauhattomuus otti valtoihinsa ja hellitti sitten oikkujensa mukaan. Aivan kuin vanha taitotaikuu olisi minut muistanut ja alkanut sysiä minua pois erakkoelämäni rauhasta. Samanlaisina soljuneiden verkkaisten päivien ketju oli katkennut sen kutsun takia. Joskus Taidon nälkä kalvoi minua kuten kasvi jäyttää tervettä lihaa. Toisinaan se ilmeni vain muutaman yön kestävinä levottomina, toden tuntuksina unina. Jos poika olisi ollut kotona, olisin ehkä voinut olla vähät välittämättä Taidon sitkeästä syyhystä. Mutta hän oli poissa. Eilisliltana olin viimein antanut periksi sille hellittämättömälle halulle, jonka nuo unet aina saavat aikaan. Olin kävellyt rantakalliolle, istunut pojan minulle tekemälle penkille ja lähettänyt taikani ulapan aaltojen ylle. Susi oli istunut vierelläni varsin toruvan näköisenä. Yritin olla välittämättä siitä. ”Ei tämä sen pahempaa ole kuin oma halusi kiusata piikkisikoja”, huomautin sille.

Paitsi että niiden piikit voi kiskoa pois. Sinun piikkisi uppoavat aina vain syvemmälle ja jäävät märkimään. Tummat silmät tapasivat omani, kun se jakoi viisaat ajatuksensa.

Miksi et lähde jahtaamaan jäniksiä?

Olet läbettänyt pois pojan ja hänen jousensa.

”Kuule, voisit vaikka itse juosta saaliisi kiinni. Joskus teit niin.”

Joskus sinä lähdit kanssani jahtiin. Miksi emme tekisi juuri niin ja jättäisi tätä turhaa etsimistä? Milloin hyväksyt sen, että ei ole ketään joka voisi kutsuusi vastata?

Minun on vain... yritettävä.

Miksi? Eikö minun kumppanuuteni riitä?

Riittää se minulle. Se riittää aina minulle. Avauduin enemmän sille vaistositeelle, jonka me jaoimme ja annoin sen tuntea kuinka Taito minua nyki. *Taika haluaa tätä, en minä.*

Lopeta tämä. En halua tuntea sitä. Kun olin sulkenut tuon osa itseäni siltä, se kysyi sääliästä, *eikö se koskaan jätä meitä rauhaan?*

Vastaamatta jäi. Hetken kuluttua susi pani maata, laski ison päänsä käpäliensä väliin ja sulki silmänsä. Tiesin sen jäävän viereeni, koska se pelkäsi puolestani. Talvella olin kaksi kertaa antautunut koko sielustani Taidolle. Olin polttanut kaikki voimani niin että en ollut pystynyt edes hoipertelemaan takaisin mökille. Yönsilmän oli täytynyt käydä hakemassa Onni molemmilla kerroilla. Tällä kertaa olimme kahdestaan.

Tiesin, että tämä oli typerää ja turhaa. Tiesin myös, että en voinut estää itseäni. Aivan kuten nälässä kituva syö vaikka ruohoa hirveään nälkäänsä, samoin minä kurotin Taidollani, kosketin ulottuvilleni tulevaa elämää. Pystyin hipaisemaan muiden ajatuksia ja hetkeksi tyydyttämään sen himon, joka kaiveresi minua ontoksi. Sain tietää vähän siitä perheestä, joka oli lähtenyt tuuliselle merelle kalaan. Tunsin kapteenin huolen lastista, joka oli hiukan liian raskas hänen laivalleen. Saman laivan perämies oli huolissaan tyttärensä sulhasesta, mies oli hunsvotiti hienostelija. Laivapoika kiroi keuhkoja tuuriaan, he eivät mitenkään ehtisi Peuralinnaan kevätkuuhille. Jäljellä ei olisi muuta kuin ruskeaksi kuihtuneita kukkaseppeleitä teiden varsilla. Häntä ei onni koskaan potkinut.

Näiden asioiden tietämisessä oli kääntöpuolensa. Sain vakuuden siitä, että maailmassa oli muutakin kuin mökkini neljä seinää, maailma oli suurempi kuin puutarhani rajat. Mutta se ei ollut samaa kuin aito Taidon käyttö. Sitä ei voinut verratakaan siihen täydelliseen hetkeen, kun mielet yhtyivät ja sai aistia maailman yhtenä kokonaisuutena, jossa oma ruumis ei ollut hiekanjyvää suurempi.

Suden hampaiden jämäkkä ote ranteestani oli havahduttanut minut kurottelustani. *Tule. Riittää jo. Jos tuuperrut tänne, saat viettää kylmän ja märän yön. En ole poika, joka pystyy taluttamaan sinua. Tule nyt.*

Olin noussut. Ensi seisomalta näkö oli vähällä pimentyä. Se meni ohi, mutta ei se hengen pimeys mikä tuli sen vanavedessä. Olin seurannut sutta vettä ripsottavien puiden hämärässä varjossa takaisin sinne, missä hiipunut takkatuli vielä hehkui ja kynttilät lepattivat pöydällä. Keitin mustaa, katkeraa velhojuuriteetä. Tiesin sen lohdun tuovan vain entistä suuremman yksinäisyyden, mutta se myös sai päänsäryn hellittämään. Poltin pois velhojuuren antaman tarmon kirjoittamalla kirjakääröä kivipelin säännöistä. Olin aikaisemmin yrittänyt sitä monta kertaa ja olin joka kerta turhautuneena luovuttanut. Peliä ei voinut oppia muuten kuin pelaamalla, olin väittänyt itselleni. Tällä kertaa olin piirtänyt tekstin viereen kuvia, joissa esitettiin miten peli tavallisesti eteni. Kun lopetin kirjoittamisen aamun sarastaessa, se tuntui siihen astisista töistäni typerimmältä. Meinin sänkyyn pikemminkin varhain kuin myöhään.

Heräsin aamupäivällä. Pihan perällä kanat raaputtivat maata ja kaakattivat omia juttujaan. Kukko kiekaisi kerran. Voihkaisin. Pitäisi nousta. Pitäisi kerätä munat ja viskoa vähän jyviä, jotta linnut pysyisivät rauhallisina. Puutarhassa kasvit olivat alkaneet versoa. Siellä pitäisi jo kitkeä. Lisäksi pitäisi kylvää uudestaan natarivi, jonka etanat olivat syöneet. Samaten täytyisi kerätä vähän lisää punavirnaa, kun se vielä kukki. Edellinen yritys musteen teossa oli epäonnistunut, mutta halusin yrittää uudestaan. Halkoja olisi hakattava ja pinottava. Puuroa keitettävä, takkaa siivottava. Kanalan vieressä kasvavaan saarneen pitäisi kiivetä ja sahata poikki sen roikkuva oksa, ettei seuraava myrsky pudottaisi sitä kanalan katosta sisään.

Ja meidän tarvitsisi käydä katsomassa joella, joko kala on alkanut nousta. Tuore kala maistuisi. Yönsilmä lisäsi oman huo-

lenaiheensa mielessäni tekemääni listaan.

Viime vuonna melkein heitit benkesi, kun söit mätää kalaa.

Sitä suurempi syy mennä beti, kun ne vielä ovat tuoreita ja voimissaan. Voisit käyttää pojan atrainta.

Ja kastella itseni kylmässä vedessä.

Parempi märkänä ja viluissaan kuin nälkäisenä.

Käänsin kylkeä ja aloin taas nukkua. Voisin kyllä laiskotella yhtenä aamuna. Kuka siitä tietäisi tai välittäisi? Kanat vai? Tuntuu että melkein heti suden ajatukset töytäisivät minua.

Veli, herää. Vieras hevonen tulee.

Olin välittömästi valveilla. Valoviiru ikkunassa kertoi, että päivä oli jo pitkällä. Nousin, vedin kauhtanan ylleni, vyötin itseni ja työnsin jalat kesäjalkineisiin. Ne eivät olleet juuri sen kummemmat kuin nahkapohjalliset, joissa oli remmit. Haroin tukan silmiltäni. Hieroin unesta hiekkaisia silmiäni. ”Mene katsomaan, kuka se on”, pyysin Yönsilmää.

Mene itse. Hän on melkein kynnyksellä.

En odottanut ketään. Kiuru kävi kolme tai neljä kertaa vuodessa, oli kylässä muutaman päivän, kertoi kaikki juorut ja toi hyvää paperia ja kunnon viiniä, mutta hän ja Onni eivät palaisi vielä vähään aikaan. Muita vieraita minulla ei juuri käynytäkään. Oli kyllä lähilaaksossa asusteleva sikoja pitävä Baylor, mutta hänellä ei ollut hevosta. Tinuri kävi pari kertaa vuodessa. Hän oli löytänyt minut vahingossa, kun hänen hevosensa oli ukkosmyrskyn aikaan alkanut ontua ja puiden lomitse vilkkuva valo oli johdattanut hänet tieltä luokseni. Hänen käyntinsä jälkeen muutkin kulkumiehet olivat löytäneet luokseni. Tinuri oli kaivertanut kerälle menneen kissan kuvan tienvarren puunrunkoon mökkipolkuni kohdalle. Se oli merkki vieraanvaraisesta talosta. Olin löytänyt merkin, mutta antanut sen olla. Kävipähän joku joskus.

Joten tämä tulija oli todennäköisesti joku eksynyt kulkija tai väsynyt kulkukauppias. Väitin itselleni, että voisi olla mukavaa-

kin saada vieras. En saanut itseäni siitä kovin vakuuttuneeksi.

Kuulin hevosen seisahtuvan ja ratsastajan nousevan sen selästä.

Harmaapää, susi urahti hiljaa.

Sydämeni jätti lyönnin väliin. Avasin oven hitaasti, kun vanha mies ojensi kättään koputtaakseen. Hän tarkasteli minua, ja sitten hänen suunsa levisi hymyyn. ”Fitz, poikani, Fitz!”

Hän kurottautui syleilläkseen minua. Hetken seisoin paikalleni jäähmettyneenä. En tiennyt tunteistani. Oli pelottavaa, että vanha mestarini oli löytänyt tiensä luokseni kaikkien näiden vuosien jälkeen. Siihen oli syynsä, jokin muu kuin pelkkä halu nähdä minut jälleen. Mutta tunsin myös toveruutta. Kiinnostukseni heräsi kuten aina kun Chadesta oli kyse. Poikavuosiinani Peuralinnassa hänen salaiset kutsunsa olivat käyneet aina öisin. Silloin olin saanut kavuta salaista portaikkoa ylös huoneeni yläpuolella olevaan torniin. Siellä hän oli sekoitellut myrkkijään ja opettanut minulle salamurhaajan ammatin, ominut peruuttamattomasti omakseen. Aina salaoven auetessa sydämeni oli lyönyt nopeammin. Viis vuosit ja vammoista, hän vaikutti minuun yhä niin. Salaisuudet ja lupaukset seikkailuista olivat osa häntä.

Joten huomasin tarttuvani häntä luisuista olkapäistä ja vetäväni syleilyyn. Kovin oli luiseva tämä vanha mies, yhtä luiseva kuin hänet ensi kerran tavatessani. Mutta tällä kertaa oli minun vuoroni olla erakko nukkavierussa, harmaassa villakaavussa. Hänellä oli yllään kuninkaansiniset säärystimet ja takki samaa sinistä vihreällä kirjailtuna, mikä korosti hänen silmiään. Ratsastussaappaat olivat mustaa nahkaa kuten myös hänen pehmeäksi parkitut hansikkaansa. Hänen vihreä viittansa oli sävy sävyyn jakun kirjailun kanssa ja siinä oli turkisreunus. Valkoista pitsiä tursui kauluksesta ja hihansuista. Hänet aikoinaan piileskelyyn pakottaneet lukuisat arvet oli himmenneet vaaleiksi laikuiksi ahavoituneella iholla. Valkoinen tukka valui valtoi-

menaan harteille ja kihartui otsalle. Korvakoruissa oli smaragdit ja yksi sellainen oli upotettu aivan keskelle kultapantaa, joka oli hänen kaulassaan.

Vanha salamuraaja virnisti ilkkuen, kun hän huomasi minun kummastelevan hänen arvokasta olemustaan. ”Kuningattaren neuvonantajana on esiinnyttävä asemansa mukaisesti, jos hän haluaa herättää kunnioitusta itseään ja emäntäänsä kohtaan.”

”Niinpä”, sanoin vaisusti. Sitten kun taas pystyin puhumaan, sanoin: ”Käy sisään, pyydän. Pelkään, että matala majani on vaatimattomampi kuin mihin selvästikin olet viime aikoina tottunut, mutta joka tapauksessa olet tervetullut.”

”Poika hyvä, en tullut tupaasi arvostelemaan. Tulin tapamaan sinua.”

”Poika?” kysyin hiljaa, kun hymyillen ohjasin häntä peremmälle.

”Aivan, minulle aina, ehkä. Se on yksi iän mukanaan tuomista eduista, voin sanoa melkein mitä vain, eikä kukaan uskalta vaatia minua siitä tilille. Kas, sinulla on susi yhä seuranasi. Yönsilmä, vai mitä? Vuodet ovat vaatineet veronsa, en muista että kuonossasi oli noita valkoisia karvoja. Tulehan tänne, vanha veijari. Fitz, jaksaisitko huolehtia hevosestani? Olen ratsastanut koko aamun ja vietin viime yön vallan viheliäisessä majatalossa. Jäsenet ovat vähän jäykät, ymmärräthän. Ja kantaisitko satulalaukut sisään. Kuin kunnan poika.”

Hän kumartui rapsuttamaan sutta korvan takaa selkä minuun päin siinä hyvässä uskossa, että tottelisin häntä. Ja minä virnistin ja tottelin. Hänen ratsunsa, musta tamma, oli hieno eläin, säyseä ja tottelevainen. On aina ilo huolehtia niin hienosta eläimestä. Annoin sille vettä, vähän kanojen kauraa ja vein sen ponin tyhjiin pilttuuseen. Talolle kantamani satulalaukut olivat painavia ja toisesta kuului lupaavaa hölskyntää.

Tullessani sisään huomasin Chaden olevan työpöytäni ää-

ressä. Hän tutki papereitani aivan kuin omiaan. ”Kas, siinä hän sinä. Kiitos, Fitz. Tässä on siitä kivipelistä, eikö vain? Siitä, jonka Pannu opetti sinulle, jotta osaisit pitää ajatuksesi pois Taitotiestä? Kiehtovaa. Haluaisin tämän sitten kun olet kirjoittanut sen valmiiksi.”

”Jos haluat”, sanoin hiljaa. Tunsin hetken vaivaantuneisuutta. Hän lausahdelti ääneen sanoja ja nimiä, jotka olin mielestäni hävittänyt. Pannu. Taitotie. Heitin ne takaisin menneisyyteen. ”En ole enää Fitz”, sanoin rauhallisesti. ”Olen Tom Mäyräviiru.”

”Jaa?”

Kosketin arven aikaansaamaa valkoista raitaa hiuksissani. ”Tämän takia. Ihmiset muistavat nimen. Olen kertonut, että minulla on ollut syntymästäni saakka valkoinen juova tukassani, sen mukaan vanhempani antoivat nimeni.”

”Ymmärrän”, hän sanoi tyyneästi. ”No, siinä on järkeä, viisaasti keksitty.” Hän nojautui taaksepäin puisessa tuolissa. Se nirshahti. ”Laukuissa on viinaa, jos sinulta löytyy kupit. Ja muutama vanhan Saran inkiväärikakku... Et varmaan uskonut minun muistavan, kuinka pidit niistä. Taitavat olla vähän murennaita, mutta eiköhän maku ole tärkein.” Susi oli jo noussut istumaan. Se nosti kuononsa pöydän reunalle. Kuono osoitti suoraan kohti laukkuja.

”Onko Sara siis yhä kokki Peuralinnassa?” kysyin etsiessäni kahta kelpoista kuppia. Halkeilleet savikupit eivät minua vaivanneet, mutta yhtäkkiä olin vastahakoinen näyttämään niitä Chadelle.

Chade jätti työhuoneen ja tuli keittiönpöydän äärelle. ”Tuota, ei oikeastaan. Hänen vanhat jalkansa väsyvät seisomisesta. Hän on tuonut korokkeelle keittiön nurkkaan ison, pehmustetun tuolin. Hän antaa määräyksensä sieltä. Hän valmistaa kaikkea mistä pitää, hienoja leivoksia, maustekakkuja ja makeisia. Eräs nuori mies nimeltä Duff valmistaa suurimman osan

päivittäisestä ruoasta.” Hän purki laukkuja samalla kun puhui. Hän otti esiin kaksi pulloa Sannanpään likööriä. En jaksanut muistaa, milloin viimeksi olin sitä juonut. Seuraavaksi tuli esiin inkiväärikkusia, vähän murentuneita kuten varoitettu oli. Murusia tippui, kun hän avasi käärinkangasta. Susi nuuhkaili syvään ja alkoi kuolata. ”Myös sen suosikkeja, arvaan”, Chade huomautti kuivakkaasti ja heitti yhden sudelle. Susi nappasi sen näppärästi ja vei saaliinsa takanedusmatolle herkutellakseen rauhassa.

Satulalaukut luovuttivat pikaisesti muutkin aarteensa. Pinkka hyvää paperia, pullo sinistä, punaista ja vihreää mustetta kutakin. Paksu inkiväärinjuuri, joka oli juuri alkanut versoa niin että sen saattoi istuttaa ruukkuun kesäksi. Muutama mausterasia. Sitten vielä minulle harvinaista herkkua, kypsä tahkojuusto. Ja pienessä puisessa lippaassa oli joukko muita esineitä, häiritsevän outoja kaikessa tuttuudessaan. Pikkuesineitä, jotka luulin jo kadottaneeni. Nuolenkärki, joka oli uponnut prinssi Ruriskin rintaan ja melkein tappanut hänet. Pieni kaiverrettu lipas, jonka olin tehnyt vuosia sitten myrkkyjäni varten. Avasin sen. Se oli tyhjä. Suljin kannen ja laskin lippaan pöydälle. Katsoin Chadea. Hän ei ollut vain eräs minua tapaamaan tullut vanha mies. Hän veti mukanaan koko menneisyyttäni aivan kuin hovinainen puvunlaahustaan saliin. Kun kutsuin hänet peremmälle, päästin samalla menneen maailmani hänen mukanaan sisään.

”Miksi?” kysyin hiljaa. ”Miksi kaikkien näiden vuosien jälkeen olet hakeutunut luokseni?”

”Niin, no.” Chade veti tuolin pöydän ääreen ja istui huolaisen. Hän avasi pullon ja kaatoi molemmille. ”Noin kymmenkunnasta syystä. Näin Kiurun seurassa poikasi. Ja tiesin heti, kuka hän oli. Ei niin että hän muistuttaisi sinua, sen enempiä kuin Nokkosella on samaa näköä Burrichin kanssa. Mutta pojalla on tapasi, kuten se miten hän katsoo jotakin pit-

kään pää kallellaan ennen kuin päättää, mitä tekisi. Hän toi niin elävänä mieleeni sinut saman ikäisenä että...”

”Olet käynyt Nokkosen luona”, keskeytin hiljaa. Se ei ollut kysymys.

”Tietenkin”, hän vastasi yhtä hiljaa. ”Haluaisitko tietää hänestä enemmänkin?”

En uskaltanut avata suutani. Kaikki kokemani varoitti minua, että en saisi olla liian kiinnostunut työstä. Tunsin silti kihelmöivän aavistuksen, että Nokkonen, tyttäreni jota en ollut koskaan tavannut muuten kuin näyissäni, oli Chaden tänne tulon syy. Katsahdin kuppiini ja pohdin, kannattiko aamiaisen vaihtaa juomaan. Sitten ajattelin taas Nokkosta, äpäralasta, jonka olin vasten tahtoani joutunut hylkäämään ennen tämän syntymää. Join. Olin unohtanut, kuinka pehmeän makuis-ta Sannanpään likööri oli. Sen lämpö valtasi sisukseni yhtä kerkeästi kuin halu nuorukaisen.

Chade oli armollinen, eikä vaatinut minua ilmoittamaan uteliaisuuttani ääneen. ”Hän muistuttaa paljolti sinua, hontelolla, tyttömaisellä tavalla”, hän sanoi, hymyili sitten kun huomasi minun kärvistelevän. ”Mutta kumma kyllä, hän muistuttaa Burrichia jopa enemmän. Hän on ominut sen miehen tavat ja puheenparret paremmin kuin viisi poikaa.”

”Viisi!” huudahdin ällistyneenä.

Chade myhäili. ”Viisi poikaa, ja kaikki niin kunnioittavia ja kohteliaita isäänsä kohtaan kuin toivoa saattaa. Vaan Nokkonen on toista maata. Tyttö on oppinut täydelleen Burrichin synkeän mulkaisun ja käyttää sitä aina toruja saadessaan. Mitä tapahtuu harvoin. En väitä, että tyttö olisi Burrichin suosikki, mutta tyttö taitaa saada vastaväitteillään enemmän arvostusta isältään kuin pojat totisella kunnioituksellaan. Tyttö on perinyt Burrichin kärsimättömyyden ja tarkan vaiston oikeasta ja väärästä. Ja sinun itsepäisyytesi koko mitalta, mutta ehkä hän on saanut senkin Burrichilta.”

”Olet siis tavannut Burrichin?” Burrich oli kasvattanut minut. Nyt hän sai kasvattaa tyttärensä omanaan. Vaimokseen hän oli ottanut naisen, jonka olin näennäisesti hylännyt. He molemmat pitivät minua kuolleena. Olin hävinnyt heidän elämästään. Heistä kuuleminen oli sekoitus tuskaa ja iloa. Karkotin maun suustani Sannanpään liköörillä.

”Olisi ollut mahdotonta tavata Nokkosta ilman Burrichia. Hän vahtii tyttöä kuin, niin, kuin isä. Burrich voi hyvin. Hänen ontumisensa ei ole vuosien myötä parantunut. Mutta hän on harvoin jalkamiehenä, joten ei se näytä häntä suuresti vaivaavan. Hän on hevospies, hevosia riittää.” Hän yskäisi. ”Tiedätkö, että kuningatar ja minä päätimme antaa sekä Ruskon että Noen varsat hänelle? No, hän on hankkinut elantonsa noiden kahden siitosoriin varassa. Tuo tamma, Kekäle, jolta riisuit satulan, sen olen saanut häneltä. Hän paitsi kasvattaa, myös kouluttaa hevosia. Hänestä ei koskaan tule rikasta, sillä heti kun hänellä on vähän säästöjä, hän ostaa uuden hevosen tai lisää laidunta. Mutta kun kysyin, kuinka hänen asiansa ovat, hän vastasi ”riittävän hyvin”.

”Miten Burrich otti kyläilyä?” kysäisin. Olin ylpeä itsestäni, etten takellellut.

Chade virnisti taas, mutta hymyssä oli häivähdys apeutta. ”Kun hän toipui näkemiseni aiheuttamasta järkytyksestä, hän oli kohtelias ja hyvä isäntä. Ja kun hän seuraavana aamuna saattoi minut hevoseni luo, jonka toinen kaksosista, taisi olla Nim, oli satuloinut minulle, hän vaitonaisesti vannoi tappavansa minut jos mitenkään yrittäisin vaikuttaa Nokkoseen. Hän sanoi sanottavansa vastahakoisesti, mutta varsin vakaasti. En epäillyt sen todenmukaisuutta, joten sinun ei tarvitse toistaa hänen sanojaan minulle.”

”Tietääkö tyttö, että Burrich ei ole hänen isänsä? Tietääkö hän minusta mitään?” Kysymys toisensa jälkeen juolahti mieleeni. Heitin ne mielestäni. Harmittelin sitä intoa, millä esitin

nuo kaksi kysymystä, mutta en kerta kaikkiaan voinut sitä vastustaa. Se oli samanlaista kuin halu Taitoon, tämä tiedonnälkä, tarve viimeinkin *tietää* kaikkien vuosien jälkeen.

Chade käänsi katseensa ja siemaisi juomaansa. ”En tiedä. Tyttö kutsuu Burrichia isäksi. Hän rakastaa kiihkeästi isäänsä, ehdoitta. Voi, tyttö kyllä kiistelee isänsä kanssa vaikka mistä, mutta aina asiasta. Pelkäänpä että äidin kanssa on riitaisampaa. Nokkosta eivät mehiläistenhoito tai kynttilät kiinnosta, mutta Molly haluaisi tyttärensä jatkavan ammattiaan. Nokkonen on sen verran itsepäinen, että Mollyn täytyy varmaan laskea jonkun pojista varaan.” Hän vilkaisi ulos ikkunasta. Hän sanoi nopeasti: ”Emme sanoneet nimeäsi ääneen, kun tyttö oli läsnä.”

Kääntelin kuppia käsissäni. ”Mikä tyttöä kiinnostaa?”

”Hevoset. Haukat. Miekat. Viisitoistavuotiaalta odotin edes vähän juttua nuorista miehistä, mutta hänellä ei näytä olevan kiinnostusta moiseen. Ehkä nainen hänessä ei ole vielä herännyt, tai ehkä hänellä on niin paljon veljiä, ettei hän elättele nuorukaisista mitään romanttisia kuvitelmia. Hän haluaisi karata Peuralinnaan ja liittyä johonkin vahtikaartiin. Hän tietää, että Burrich on joskus ollut linnassa tallimestarina. Eräs syy Burrichin tapaamiseen oli, että Kettricken tarjosi hänelle sitä asemaa jälleen. Burrich kieltäytyi. Nokkonen ei käsitä miksi.”

”Minä käsitän.”

”Kuten minäkin. Mutta vierailuni aikana kerroin, että voisin kyllä löytää Nokkoselle paikan siellä, vaikka hän ei itse lähitisikään. Nokkonen voisi olla esimerkiksi paašityttöneni, vaikka kuningatar Kettricken ottaisi hänet varmasti enemmän kuin mielellään palvelukseensa. Kerroin Burrichille, että tyttö näkisi elämää kaupungissa ja linnassa, saisi maistaa hovielämää. Burrich torjui ajatuksen heti ja tuntui lähes loukkaantuvan, että edes tarjosin moista mahdollisuutta.”

Tarkoittamattani huokaisin helpotuksesta. Chade siemai-

si taas likööriään ja könötti tuolillaan minua tutkaillen. Hän odotti. Hän arvasi seuraavan kysymykseni yhtä hyvin kuin minä. Miksi? Miksi hän kävi Burrichin luona, miksi hän tarjoutui viemään Nokkosen Peuralinnaan? Join lisää ja katselin vanhaa miestä. Vanhaa mutta ei sillä tavoin vanhentunutta kuin jotkut. Hänen tukkansa oli täysin valkoinen, mutta hänen silmiensä vihreä polte näytti olevan sitä tuimempi lumivalkeisten kiha-roiden varjossa. Pohdin, kuinka ankarasti hän pakotti ryhtinsä suoraksi niin ettei kumaruus muuttunut köyryselkäisyydeksi, mitä rohtoja hän käytti elinvoimansa vahvistamiseksi ja minkä hinnan hän noista rohdoista joutui muulla tavoin maksamaan. Hän oli vanhempi kuin kuningas Ovela, ja Ovela oli maannut mullissa jo monta vuotta. Toisin kuin minä, sukumme kuninkaallisena äpäränä hän näytti saavan elinvoimansa juonitteluis-
ta ja selkkauksista. Olin paennut hovia ja kaikkea sitä, mikä siihen kuului. Chade oli päättänyt jäädä, tehdä itsensä korvaamattomaksi taas yhdelle Näkijöiden sukupolvelle.

”Vai niin. Entä mitä kuuluu tätä nykyä Mielenmaltille?” Valitsin kysymykseni huolella. Isäni vaimon kuulumiset eivät olleet aivan sitä mitä halusin tietää, mutta sitä kautta saatoin johdatella keskustelua haluamaani suuntaan.

”Lady Mielenmaltille? Siitä onkin muutama kuukausi, kun viimeksi tapasin hänet. Tarkemmin ajatellen yli vuosi. Hän asuu Suvantolassa, kuten tiedät. Hän hallitsee siellä, ja hyvin hallitseekin. Kummallista kyllä kun tarkemmin ajattelee. Kun hän oli oikein kuningatar ja liitossa isäsi kanssa, hän ei koskaan astunut kunnolla esiin. Leskenä hän oli varsin tyytyväinen omatapaisten lady Mielenmaltin osaansa. Mutta kun kaikki muut pakenivat, hänestä tuli tosiasiaissa Peuralinnan kuningatar, vaikka hänellä ei sitä arvonimeä ollutkaan. Kuningatar Kettricken teki viisaasti kun antoi hänelle oman hallintoalueen, sillä se nainen ei olisi Peuralinnassa enää kuningattaren asemaa vähempään suostunut.”

”Entä prinssi Velvollisuus?”

”Niin isänsä kaltainen kuin olla voi”, Chade huomautti päättään puistaen. Katsoin häntä tarkkaan ihmetellen mitä vanhus oikein tarkoitti huomautuksellaan. Kuinka paljon hän tiesi? Jatkaessaan hän rypisti otsaansa: ”Kuningattaren pitäisi antaa hänen olla vähän vapaammin. Väki puhuu Velvollisuudesta kuin isästäsi Uljaasta. ’Moitteeton viaksi asti’, he sanovat ja tavat olla melkein pä oikeassa, pahoin pelkään.”

Hänen äänensävyys muuttui aivan hivenen. ”Melkein pä?” kysyin hiljaa.

Chade hymyili lähes anteeksipyytävän näköisesti. ”Viime aikoina poika ei ole ollut oma itsensä. Hän on aina viihtynyt yksin – mutta se kuuluu kuvaan, kun on ainoa prinssi. Hänen on aina käyttäydüttävä asemansa mukaisesti, aina huolehdittava ettei suosi tovereistaan yhtä enemmän kuin toista. Se on tehnyt hänestä sisäänpäinkääntyneen. Muuta nykyään hän on ollut alamaissa. Hän on hajamielinen ja ajatuksissaan, niin uppoutunut omiin aatoksiinsa että hän tuntuu täysin unohtaneen lähipiirinsä elämän. Hän ei ole epäkohtelias tai välinpitämätön, ei ainakaan tarkoituksella. Mutta...”

”Eikö hän ole siinä neljäntoista?” kysyin. ”Hän ei kuulosta kovinkaan erilaiselta kuin Onni viime aikoina. Olen ajatellut hänestä samalla tavalla, pitäisi antaa hänen olla vapaammin. Hänen on aika lähteä ja oppia jotakin uutta, muilta kuin minulta.”

Chade nyökkäsi. ”Mielestäni olet täysin oikeassa. Kuningatar Kettricken ja minä olemme päättäneet samoin prinssi Velvollisuuden kohdalla.”

Hänen äänensävyys sai minut epäilemään, että olin juuri pujottanut pääni paulaan. ”Jaa?” sanoin varovasti.

”Jaa?” Chade matki minua. Sitten hän kurottautui kaatamaan minulle lisää likööriä. Hän myhäili antaen minun tietää, että peli oli kohta pelattu. ”Jaa, kyllä vain. Olet epäilemättä ar-

vannutkin. Haluaisimme että palaisit Peuralinnaan ja opastaisit prinssiä Taidon käytössä. Ja Nokkosta myös, jos Burrich saadaan päästämään tyttö ja jos tällä on Taitoon taipumus.”

”Ei.” Sanoin sanani äkkiä ennen kuin minut ehdittäisiin tavutella. En tiedä, kuinka varmalta vastaukseni kuulosti. Heti kun Chade oli sanonut ehdotuksensa ääneen, minussa heräsi halu toteuttaa se. Se oli vastaus, niin helppo vastaus kaikkien vuosien jälkeen. Saisin kouluttaa uuden taitoryhmän. Tiesin Chadella olevan kirjakääröt ja piirtotaulut, joissa taitotaikuudesta kerrottiin. Taitomestari Galen ja sen jälkeen prinssi Valta olivat vääryydellä kätkeneet ne meiltä, niin monta vuotta sitten. Mutta nyt voisin tutkia niitä, oppia enemmän ja kouluttaa muita, en Galenin tapaan vaan oikein. Prinssi Velvollisuudella olisi apunaan ja suojanaan taitoryhmä, yksinäisyyteni loppuisi. Olisi joku joka vastaisi, kun kurottaisin Taidollani.

Ja molemmat lapseni oppisivat tuntemaan minut, vaikkakaan eivät isänä.

Chade oli yhtä viekas kuin ennen konsanaan. Hänen oli täytynyt huomata empimiseni. Hän antoi kieltoni leijua ilmassa välillämme. Hän piteli kupistaan molemmin käsin. Hän katsoi sitä hetken niin että Totuus tuli elävänä mieleeni. Sitten hän katsoi taas minua, hänen vihreät silmänsä tuijottivat rävähtämättä omiini. Hän ei kysynyt mitään, vaatinut mitään. Hänen ei tarvinnut tehdä muuta kuin odottaa.

Ei auttanut vaikka tiesinkin hänen taktiikkansa. ”Tiedät, että en voi. Tiedät kaikki syyt, miksi minun ei pidä tehdä niin.”

Hän puisti hiukan päätään. ”En oikeastaan. Miksi prinssi Velvollisuudelta pitäisi riistää hänen syntymäoikeutensa Näki-jänä?” Ystävällisemmin hän sanoi vielä: ”Tai Nokkoselta?”

”Syntymäoikeus?” Yritin katkeraa naurua. ”Se on pikemmin sukurasite, Chade. Se on nälkä, ja kun oppii miten se tyydytetään, siitä tulee riippuvaiseksi. Kun riippuvuudesta tulee tarpeeksi voimakas, se johdattaa askeleet polulle joka vie Vuo-

rimaiden taa. Tiedät, mitä Totuudesta tuli. Taito söi hänet. Hän käytti sitä päämääränsä toteuttamiseen, hän veisti lohikäärmeensä ja vuodatti itsensä siihen. Hän pelasti Kuusi herttuakuntaa. Mutta jos punalaivoja vastaan ei olisikaan tarvinnut taistella, Totuus olisi silti lopulta lähtenyt vuorille. Se paikka kutsui häntä. Se on jokaisen taidonkäyttäjän vääjäämätön loppu.”

”Ymmärrän pelkosi”, hän tunnusti vaitonaisesti. ”Mutta uskon sinun olevan väärässä. Luulen Galenin tahallaan istuttaneen sinuun tuon pelon. Hän rajoitti oppimaasi ja iskosti pelon sinuun. Mutta olen lukenut taitokääröjä. En ole selvittänyt täysin niiden sisältöä, mutta tiedän sen olevan paljon muutakin kuin matkan takaa viestimistä. Taidon avulla ihminen voi pitkittää omaa elämää ja pitää itsensä terveenä. Se voi vahvistaa puhujan kykyä taivutella toista. Koulutuksesi... En tiedä, kuinka pitkälle se meni, mutta lyönpä vetoa että Galen opetti sinulle mahdollisimman vähän.” Kuulin innostuksen kuultavan läpi vanhan miehen puheesta aivan kuin hän olisi puhunut kätketystä aarteesta. ”Taidossa piilee niin paljon, niin paljon. Jotkut kääröt vihjaavat, että Taitoa voi käyttää parantamiseen, eikä pelkästään soturin vammojen löytämiseen vaan myös niiden paranemisen nopeuttamiseen. Vahva taidonkäyttäjä voi nähdä toisen silmillä, kuulla mitä muut kuulevat ja tuntevat. Ja – ”

”Chade.” Ääneni pehmeys keskeytti hänet. Tunsin ohimelevää harmia, kun hän myönsi lukeneensa kääröjä. Ei hänellä ollut oikeutta, ajattelin. Sitten minun oli pakko myöntää, että jos hänen kuningattarensa oli antanut ne hänelle, hänellä oli kaikki oikeus lukea niitä. Kuka muu niitä voisi tutkia? Taitomestaria ei enää ollut. Taidon osaajat olivat kohdanneet loppunsa. Ei. Minä ne olin lopettanut. Tappanut yhden kerrallaan, viimeiset koulitut Taidon käyttäjät, viimeisen Peuralinnassa koskaan luodun ryhmän. He olivat pettäneet kuninkaan, joten olin hävittänyt heidät ja heidän taikuutensa. Järkevä

osa minua tiesi, että se taikuus olikin paras hävittää lopullisesti. ”En ole mikään taitomestari, Chade. Paitsi että tietoni Taidosta on puutteellinen, kykyni on sekin satunnainen. Jos olet lkenut käärot, olet varmasti itsekin keksinyt tai kuullut Kettrickeltä, että velhojuuren käyttö on pahinta mitä Taidon käyttäjä voi tehdä. Se heikentää tai tappaa kyvyn. Olen yrittänyt pysytellä siitä erossa, en pidä siitä mitä se saa minussa aikaan. Mutta jopa sen tuoma alakulo on siedettävämpi kuin Taidon nälkä. Joskus olen käyttänyt velhojuurta päivät pääksytysten hingun ollessa pahimmillaan.” Käänsin katseeni pois hänen huolestuneesta ilmeestään. ”Oli kykyni sitten millainen tahansa, se on varmasti jo peruuttamattomasti taantunut.”

Hän huomautti lempeästi: ”Minusta tuntuu, että jatkuva kaipauksesi siihen todistaa päinvastaisesta, Fitz. Olen pahoillani, että olet saanut niin kärsiä. Meillä ei todellakaan ollut aavistustakaan. Olin olettanut, että Taidon nälkä olisi samanlaista kuin ryypyn tai suitsukkeen kaipaus, ja että kun olisi pakosti ilman jonkin aikaa, halu vähenisi.”

”Ei, niin ei käy. Joskus se hiipuu hiljaiseksi. Kuukaudet, jopa vuodet kuluvat. Sitten, ilman mitään ilmeistä syytä, se taas roihahtaa.” Puristin hetkeksi silmäni kiinni. Siitä puhuminen ja sen ajattelevinen oli kuin paiseen raapimista. ”Chade. Tiedän, että tulit tästä syystä matkan takaa luokseni. Ja olet kuullut minun sanovan ’ei.’” Voimmeko nyt jutella muista asioista? Tämä keskustelu on minusta... piinallinen.”

Hetken hän oli hiljaa. Hänen äänessään oli teeskenneltyä sydämellisyyttä, kun hän äkisti sanoi: ”Tietenkin voimme. Sanoinkin Kettrickenille, että en usko sinun suostuvan suunnitelmaamme.” Hän päästi pienen huokaisun. ”Täytynee tässä siten itse yrittää parhaansa mukaan sen perusteella, mitä olen kääroistä saanut selville. Selvä. Olen sanonut sanottavani. Mistä haluaisit kuulla?”

”Et kai tarkoita, että yrität opettaa Velvollisuudelle Taitoa

sen mukaan mitä olet lukenut joistakin vanhoista kääroistä?” Minua alkoi sapettaa.

”Et jätä valinnanvaraa”, hän selitti ystävällisesti.

”Etkö tajua vaaraa, mille altistat hänet? Taito vetää miestä puoleensa, Chade. Se ohjaa mieltä ja sydäntä kuin Pohjantähti. Hän haluaa olla yhtä sen kanssa. Jos prinssi antaa sille halulle opetteluun aikana periksi, edes hetkeksi, hän on mennyttä. Ja paikalla ei ole ketään Taidon osaajaa, joka menisi hänen perässään, kokoaisi hänet ja toisi takaisin virrasta.”

Huomasin Chaden ilmeestä, ettei hän tajunnut lainkaan mistä puhuin. Hän vain vastasi itsepäisesti: ”Mitä olen kääroistä lukenut niin voi olla vaarallista, jos Taidossa vahvaa ei lainkaan kouluteta. Joissakin tapauksissa sellaiset nuoret ovat alkaneet käyttää Taitoa lähes vaistomaisesti käsittämättä sen vaaroja tai kuinka hallita sitä. Minusta vähäinkin tieto on parempi kuin että nuori prinssi jätetään täysin tietämättömäksi.”

Avasin suuni puhuakseni, suljin sen sitten. Vedin syvään henkeä ja puhuin hitaasti. ”En lähde mukaan, Chade. Kieltäydyn. Lupasin sen vuosia sitten itselleni. Istuin Willin vieressä ja katselin, kuinka hän kuoli. Häntä en tappanut. Sillä olin luvannut itselleni, että en ollut enää salamurhaaja enkä kenenkään käsikassara. Minua ei ohjailtaisi ja käytettäisi hyväksi. Olen antanut jo uhrini ja ansainnut eläkkeeni. Ja jos sinä ja Ketricken vedätte kukkaron nyörit kiinni, no, kyllä minä pärjäilen.”

Paras puhua suu puhtaaksi. Ensimmäisen kerran kun olin löytänyt Kiurun vierailun jälkeen rahamassin vuoteeni vierestä, olin ollut loukkaantunut. Olin nyreissäni kuukausien ajan ennen kuin hän taas vieraili luonani. Hän vain nauroi minulle päin naamaa ja kertoi, että ne eivät olleet suoritus palveluistani hänelle, jos niin olin luullut, vaan eläke Kuudelta herttuakunnalta. Silloin minun oli pakko myöntää, että kaiken minkä Kiuru tiesi minusta, sen tiesi myös Chade. Häneltä olivat peräisin Kiurun satunnaiset tuomiset, hyvät paperit ja musteet. Hänelle